

Věc C-394/21**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

28. června 2021

Předkládající soud:

Curtea de Apel București (Odvolací soud v Bukurešti, Rumunsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

3. června 2021

Žalobkyně:

Bursa Română de Mărfuri SA

Žalovaný:Autoritatea Națională de reglementare în domeniul Energiei
(ANRE)**Vedlejší účastnice:**Federația Europeană a Comercianților de Energie (Evropská
federace obchodníků s energií)**Předmět sporu v původním řízení**

Žaloba, kterou se žalobkyně Bursa Română de Mărfuri (rumunská komoditní burza) domáhá, aby Curtea de Apel București (Odvolací soud v Bukurešti) uložil žalovanému Autoritatea Națională de reglementare în domeniul Energiei (Národní energetický regulační úřad, ANRE) povinnost udělit jí na základě nařízení (EU) 2019/943 licenci na organizaci a řízení centralizovaného trhu s elektřinou.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Podle článku 267 SFEU předkládající soud žádá o výklad nařízení (EU) 2019/943, směrnice (EU) 2019/944, čl. 4 odst. 3 SEU, článků 101 a 102 SFEU a čl. 106 odst. 1 SFEU.

Předběžné otázky

- 1) Zakazuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou, zejména čl. 1 písm. b) a článek 3 tohoto nařízení, s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU, aby členský stát od nabytí účinnosti uvedeného nařízení nadále uděloval jedinou licenci na organizaci a řízení centralizovaných trhů s elektřinou? Je rumunský stát od 1. ledna 2020 povinen potlačit existující monopol na řízení trhu s elektřinou?
- 2) Zahrnuje osobní působnost zásad volné hospodářské soutěže nařízení (EU) 2019/943, zejména čl. 1 písm. b) a c) a článku 3, organizátora trhu s elektřinou, jako je komoditní burza? Má na tuto odpověď vliv skutečnost, že pro účely definice trhu s elektřinou odkazuje čl. 2 bod 40 nařízení (EU) 2019/943 na definici trhu s elektřinou obsaženou v čl. 2 bodě 9 směrnice 2019/944?
- 3) Je třeba mít za to, že udělení jediné licence členským státem k řízení trhu s elektřinou je omezením hospodářské soutěže ve smyslu článků 101 a 102 SFEU ve spojení s čl. 4 odst. 3 SEU a čl. 106 odst. 1 SFEU?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva a uplatňovaná unijní judikatura

Článek 4 odst. 3 SEU, články 101 a 102 SFEU a čl. 106 odst. 1 SFEU.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou, čl. 1 písm. b) a c), čl. 2 bod 25, článek 3, čl. 10 odst. 4 a 5

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU, body 2 a 3 odůvodnění, čl. 2 body 9, 18 a 57

Dovolávaná vnitrostátní ustanovení

Legea energiei electrice și a gazelor nr. 123/2012 (zákon č. 123/2012 o elektřině a plynu), čl. 10 odst. 2 písm. f), podle kterého příslušný orgán udělí jedinou licenci pro organizátora trhu s elektřinou a organizátora vyrovnávacího trhu.

Ordinul ANRE nr. 12/2015 privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice (vyhláška ANRE č. 12/2015 o schválení nařízení o udělování licencí a povolení v odvětví elektrické energie)

Krátké vyličení skutkového stavu a sporu v původním řízení

- 1 Žalobkyně má na základě Legea privind bursele de mărfuri nr. 357/2005 (zákon č. 357/2005 o komoditních burzách) od roku 1992 postavení nezávislého orgánu s obecnou pravomocí řídit trhy veřejného zájmu.
- 2 Dne 20. srpna 2020 požádala žalobkyně ANRE na základě nařízení č. 2019/943 o udělení licence na organizaci a řízení centralizovaného trhu s elektřinou a předložila veškerou dokumentaci požadovanou nařízením ANRE č. 12/2015.
- 3 Poté, co ANRE odmítl vydat tuto licenci, podala žalobkyně žalobu ke Curtea de Apel București (Odvolací soud v Bukurešti), kterou se domáhala, aby bylo žalovanému nařízeno vydat dotčenou licenci.
- 4 V rámci své žaloby žalobkyně tvrdila, že nařízení 2019/943 ve spojení se směrnicí 2019/944 ukládá vnitrostátním regulačním orgánům povinnost účinně zajistit hospodářskou soutěž mezi organizátory trhů s elektřinou.
- 5 Zásady volné hospodářské soutěže stanovené nařízením totiž podle žalobkyně nevylučují organizátora trhu s elektřinou definovaného v jeho čl. 2 bodě 7.
- 6 ANRE se hájil tím, že se dovolával čl. 10 odst. 2 písm. f) zákona č. 123/2012 a tvrdil, že ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona byla společnost Operatorul Pieței de Energie Electrică și gaze naturale AȚORES OPCOM S. A. již držitelkou licence k řízení centralizovaných trhů s elektřinou, kterou získala v roce 2001 na dobu 25 let, takže tento organizátor má v této oblasti výhradní monopol.
- 7 Žalovaný rovněž uvádí, že nařízení 2019/943 zakotvuje obecné zásady určené účastníkům trhu s elektřinou, přičemž tento pojem podle definice uvedené v čl. 2 bodě 25 nařízení nezahrnuje organizátora trhu s elektřinou.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 8 Žalobkyně se domnívá, že povinnost vnitrostátních regulačních orgánů zajistit hospodářskou soutěž mezi organizátory trhu s elektřinou je základem nařízení 2019/943 a tato povinnost vyplývá z čl. 1 písm. b) tohoto nařízení. Tento článek ve spojení s článkem 3 a čl. 10 odst. 4 a 5 nařízení ukládá ANRE povinnost předcházet jakémukoli monopolu narušujícímu hospodářskou soutěž.
- 9 Na základě čl. 1 písm. b) a c) a článku 3 nařízení žalobkyně mimoto tvrdí, že zásady volné hospodářské soutěže stanovené nařízením nijak nevylučují ze své působnosti organizátora trhu s elektřinou, jak je definován v čl. 2 bodě 7 nařízení.
- 10 Vzhledem k tomu, že organizátor trhu je subjektem, který uskutečňuje agregaci, definice „účastníka trhu“ uvedená v čl. 2 bodě 25 nařízení zahrnuje organizátora trhu s elektřinou.
- 11 ANRE má za to, že není namístě obrátit se na Soudní dvůr.

- 12 Tvrdí, že vzhledem k tomu, že rumunský trh není velký, způsobilo by vytvoření dvou odlišných trhů pouze rozdělení nabídek týchž uchazečů na těchto dvou trzích, což by zjevně vedlo k narušení hospodářské soutěže.
- 13 Žalovaný připomíná, že žalobkyně rovněž podala obdobnou žalobu v roce 2014, která byla zamítnuta, a v jejímž rámci žalobkyně rovněž vznesla námitku protiústavnosti čl. 10 odst. 2 písm. f) zákona č. 123/2012, která byla zamítnuta Curtea Constituțională (Ústavní soud).
- 14 Pokud jde o předběžné otázky, ANRE má za to, že nejsou nezbytné k vyřešení sporu a že nařízení je jasné, takže jej soud může uplatnit.
- 15 ANRE se mimoto domnívá, že monopol povolený vnitrostátní právní úpravou není v rozporu s nařízením, neboť toto nařízení neobsahuje žádné ustanovení ukládající členským státům povinnost určit několik hospodářských subjektů, jejichž úkolem je organizovat a řídit centralizované trhy s elektřinou za účelem sjednávání velkoobchodu s elektřinou, ale stanoví obecné zásady určené účastníkům trhu s elektřinou, k nimž podle definice v čl. 2 bodě 25 nařízení nepatří provozovatelé soustav nebo organizátor trhu s elektřinou.
- 16 Článek 1 písm. b) nařízení, kterého se dovolává žalobkyně, je podle žalovaného objasněn v bodě 13 odůvodnění směrnice 2019/944, a to tak, že „poskytovatelé zdrojů“ jsou dodavatelé elektřiny z různých energetických zdrojů (například: větrná, solární, geotermální, vodní energie, energie z vln a přílivu atd.), a nikoli poskytovatelé služeb (jako je například služba řízení trhu), a rovněž slovním spojením „usnadnění agregace distribuované poptávky a nabídky“ se rozumí usnadnit přístup na trh účastníkům trhu vykonávajícím službu agregace, a sice samostatným subjektům, které se zabývají agregací.
- 17 Žalobkyně se kromě toho domnívá, že postavení konkrétně Rumunské komoditní burzy, nebo obecně organizátora trhu s elektřinou, na roveň s účastníkem trhu vykonávajícím službu agregace ve smyslu definice uvedené ve směrnici se jeví jako nepřiměřené a neopodstatněné v současném právním rámci. Účastníci trhu vykonávající službu agregace nepředstavují, ani nebudou představovat konkurenční tržní mechanismus nebo mechanismus řízení trhu s elektřinou.
- 18 Pokud jde o článek 3, kterého se dovolává žalobkyně, žalovaný tvrdí, že tento článek se vztahuje na pravidlo konkurenční tvorby cen na základě poptávky a nabídky, bez ohledu na počet organizátorů, kteří mají toto pravidlo uplatňovat. Použití pojmu „organizátor trhu“ v množném čísle vyplývá ze skutečnosti, že dotčený text odkazuje na právnické osoby členských států, což neznamená, že v každém členském státě musí působit několik organizátorů trhu.
- 19 Žalovaný rovněž připomíná, že po nabytí účinnosti zákona č. 123/2012 byla OPCOM na základě nařízení 2015/1222 označena jako NEMO (organizátor určený pro služby obchodování na vnitrostátním trhu s elektřinou) pro denní trh (MGP) a pro vnitrodenní trh (VDT) s elektřinou v nabídkové oblasti Rumunska.

- 20 Odchylně od modelu hospodářské soutěže upraveného v článku 4 nařízení (EU) 2015/1222 poskytuje článek 5 téhož nařízení možnost použít monopolní model prostřednictvím určení jediného NEMO, přičemž toto rozhodnutí je ponecháno na volném uvážení dotyčného členského státu s povinností oznámit jej Komisi.

Krátké odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 21 Předkládající soud, Curtea de Apel București (Odvolací soud v Bukurešti), má za to, že pro rozhodnutí sporu, který mu byl předložen, je nezbytné, aby Soudní dvůr rozhodl o předběžných otázkách, a určil, zda je nařízení 2019/943 použitelné na organizátora trhu s elektřinou, zda toto nařízení, případně vykládané ve spojení se směrnicí 2019/944, zakazuje ode dne nabytí jeho účinnosti, aby členský stát udělil pouze jedinou licenci na řízení celého trhu s elektřinou, a zda udělení jediné licence je v rozporu s články 101 a 102 SFEU ve spojení s ustanoveními čl. 4 odst. 3 SEU a čl. 106 odst. 1 SFEU.
- 22 Pokud jde o nezbytnost obrátit se na Soudní dvůr, předkládající soud poznamenává, že ustanovení unijního práva, na která odkazují předběžné otázky, dosud nebyla předmětem výkladu a správné použití unijního práva v projednávané věci není natolik zjevné, aby neponechávalo prostor pro důvodnou pochybnost. Kromě toho judikatura Soudního dvora, které se dovolává žalovaný, byla vydána před vydáním dotčeného nařízení.